

Cultuurbewust

Urban Myth is watching you: Orwell's 1984 in het theater

Door: Marleen van Dijk

www.CultuurBewust.nl

Naam, adres, sofinummer en creditcardnummer? Burgerlijke staat? Bezochte internetsites? Dit is een greep uit de vragen van de enquête van 1984, in te vullen voor aanvang van de voorstelling. Vreemd? Dat vinden ze bij Urban Myth niet. Dit zijn namelijk gegevens die we dagelijks weggeven, bijvoorbeeld op het internet.

Gaat veiligheid boven alles? En hoe zit dat dan met onze privacy? George Orwell beschreef in zijn boek 1984, geschreven in 1948, een toekomstmogelijkheid waarin een totalitair regime regeert. Er is sprake van een transparante samenleving: alle gegevens, acties en gesprekken van elk persoon zijn bekend bij de overheid. De door Big Brother welbekende zin 'Big Brother is watching you' is werkelijkheid in 1984 en ook in het heden worden we overal bekeken. Urban Myth belooft een avond waarin aangetoond wordt dat Orwell's verhaal juist nu actuelere is dan ooit.

Gegevens verstrekking

Aan de hand van de relatie tussen Julia en Winston, de hoofdpersonen uit het verhaal van Orwell, wordt het verhaal van 1984 verteld. Julia en Winston zijn onderdeel van het 'systeem' in 1984, maar Winston krijgt een document in handen waaruit blijkt dat het systeem gebaseerd is op leugens. Een liefdesverhaal dat eindigt met de marteling van de beide personages wegens het tot wankelen brengen van de stabiele samenleving.

Het publiek wordt intensief betrokken bij de voorstelling. In het begin wordt steekproefsgewijs, aan de hand van de enquêtes, een presentielijst afgewerkt. Enkele toeschouwers worden gescreend aan de hand van gegevens die te vinden zijn over hen op het internet. Foto's op groot beeld en een groot deel van het dagelijks leven van de betreffende persoon worden nonchalant getoond. Dat is toch even schrikken: hoe veel geven wij wel niet bloot?

Transparante samenleving

Het publiek krijgt bij binnenkomst een kruk aangereikt met de boodschap: "Ga maar zitten waar je wil." Op het podium staat een vierkante verhoging, waaromheen iedereen zijn plaats zoekt, niemand mag gebruik maken van de tribunes. Iedereen zit eerst verspreid op een eigen gekozen plek, totdat halverwege in de voorstelling de acteurs met de boodschap komen dat we met zijn allen aan een kant moeten komen zitten. Dit betekent maximaal aanschuiven. We worden letterlijk in een hokje geplaatst, en dat is ook het gevoel dat de voorstelling daarmee over wil brengen: geen eigen keuze, geen individualiteit, ieders leven is transparant en daarmee hetzelfde. Aangescherpte veiligheidsmaatregelen zorgen voor een inbreuk op onze privacy, maar tot hoever zijn we bereid te gaan? We maken het de overheid steeds eenvoudiger om ons op de voet te volgen, maar betekent dat niet dat wij straks gelinkt worden aan ongewenste bezigheden door schijnbaar onschuldige acties? Dat is wat Urban Myth ons vraagt met de voorstelling 1984. Iedereen is een potentiële terrorist, wellicht eropuit om de stabiele samenleving omver te werpen. Ik ben ook te googlen, zelfs via deze recensie.

Mijn naam linkt mij aan het bezoek van de voorstelling en aan het schrijven van deze recensie. Dat jij nu deze recensie leest weet de overheid waarschijnlijk ook. Nu maar hopen dat deze recensie niet aanleiding is voor een nader onderzoek naar de kritiek op de samenleving die hierin wellicht summier in schuilt, want dan zijn we allemaal verdacht. De voorstelling is het risico van een bezoek zeker waard, maar wees op je hoede, want je weet maar nooit: 'Big Brother might be watching you!'